

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Euroatlantycka integracja Ukrainy – możliwości i perspektywy”. Winnica, 4 marca 2008

Międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Euroatlantycka integracja Ukrainy – możliwości i perspektywy” odbyła się 4 marca 2008 r. w Winnicy na Ukrainie. Jej organizatorami byli: Kancelaria Premiera Ukrainy, Ministerstwo Oświaty i Nauki, Rada i Administracja Państwowa Obwodu Winnickiego, Państwowy Handlowo-Ekonomiczny Uniwersytet w Kijowie, Handlowo-Ekonomiczny Instytut w Winnicy PHEU w Kijowie. Zasadniczym celem tej sesji naukowej była wymiana poglądów i opinii na temat ważnych i aktualnych problemów rozwoju społeczno-gospodarczego Ukrainy.

Po uzyskaniu przez Ukrainę niepodległości w 1991 r. dostrzega się ostatnio zmiany w polityce zagranicznej tego państwa. Ukraina dąży do zbliżenia z Unią Europejską (1994 r. Traktat o Partnerstwie i Współpracy) i NATO (1997 r. Karta o Specjalnym Partnerstwie). Od czasu pomarańczowej rewolucji w 2004 r. Ukraina rozpoczęła głęboką demokratyzację systemu społeczno-politycznego i ekonomicznego. Wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej oraz ich społeczności wspierają zmiany polityczne bliskiego sąsiada w drodze do wolności, niezależności oraz integracji europejskiej.

Współpraca społeczno-gospodarcza pomiędzy województwem kieleckim a obwodem winnickim rozpoczęła się w 1958 r. w wyniku podpisania przez ówczesne władze obu regionów listu intencyjnego. Nowa jakość współpracy tych regionów datuje się od 1999 r. wraz z powstaniem samorządu województwa świętokrzyskiego i podpisaniem umowy o współpracy z Obwodem Winnickim. Zakres współpracy dotyczy m.in. transferu technologii między przedsiębiorstwami, kontaktów pomiędzy instytucjami kulturalnymi, oświatowymi i uczelniami, wspieraniu programów współpracy medycznej, wymiany informacji i doświadczeń oraz technologii w dziedzinie ochrony środowiska.

Uczestnicy konferencji – przedstawiciele nauki wyrazili pełne zrozumienie, że proces integracji z Unią Europejską i strukturami NATO będzie długotrwały, pracochłonny, a pozytywne skutki nie będą natychmiastowe. Większość prelegentów wyraziła poparcie dla aktualnej polityki zagranicznej Ukrainy, prowadzącej do całkowitego wejścia w przestrzeń europejską, do której przynależy ze względu na swoje położenie geograficzne, historię i kulturę.

W konferencji wzięli udział naukowcy z wyższych uczelni Ukrainy, Polski, Rumunii i Estonii, a także przedstawiciele społeczno-politycznych instytucji i organizacji Ukrainy.

Na sesji plenarnej, której przewodniczącym był dyrektor Handlowo-Ekonomicznego Instytutu w Winnicy prof. dr hab. W. T. Susidenko, prelegenci zaprezentowali 15 referatów dotyczących kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego, możliwości i perspektyw integracji euroatlantyckiej Ukrainy. Tematyka wystąpień była następująca:

- Aktualne kierunki innowacyjnego rozwoju Obwodu Winnickiego – gubernator Obwodu doc. dr O. G. Dombrowski;
- Priorytety naukowo-technicznego i innowacyjnego rozwoju Ukrainy – przewodniczący Rady Winnickiego Obwodu prof. G. M. Zablotnyj;
- Regionalne aspekty innowacyjnego rozwoju – zastępca przewodniczącego Urzędu Obwodowego Winnicy doc. dr W. Korowij;
- Euroatlantycki kierunek rozwoju Ukrainy: przewaga pozytywów wobec negatywnych skutków integracji – dyrektor Wydziału Winnickiego Obwodowego Urzędu ds. Europejskiej Integracji W. M. Mierezko;
- Państwowa polityka a dziedziny informacji społeczeństwa o procesach euroatlantyckiej integracji – kierownik Wydziału Informacji i Komunikacji Regionalnego Centrum Euroatlantyckiej Integracji Ukrainy J. W. Żotowa;
- Społeczny wymiar euroatlantyckiej integracji Ukrainy – przewodniczący Rady Koordynacyjnej Miejskiej Ligi „Ukraina – NATO” S. F. Dżordż;
- Traktatowo-prawna podstawa partnerstwa: Ukraina – NATO – Ministerstwo Spraw Zagranicznych Ukrainy – G. O. Kozarska;
- Euroatlantycka integracja – obiektywny warunek rozwoju Ukrainy – Krajowa Akademia Zarządzania – prof. O. J. Soskin;
- Wybór optymalnego bezpieczeństwa dla Ukrainy – dyrektor Ukraińskiego Centrum Ekonomicznych i Politycznych Osiągnięć W. O. Ciałij;
- Rola i znaczenie porozumień pomiędzy krajami wspólnoty a Ukrainą – Uniwersytet w Łodzi – prof. dr hab. Krzysztof Szpakowski;
- Polityka społeczna w Polsce a Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej – Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach – dr Andrzej Felisek;
- Wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej dla społeczno-ekonomicznego rozwoju województwa świętokrzyskiego – Instytut Ekonomii i Administracji Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach – dr Andrzej Pawlik;
- Budowa bezpiecznej ekonomiki w warunkach gospodarki rynkowej państwa – dyrektor Winnickiego Handlowo-Ekonomicznego Instytutu Państwowego Uniwersytetu w Kijowie prof. dr hab. W. T. Susidenko;
- Finansowe instytucje w systemie zabezpieczenia bezpieczeństwa ekonomiki Ukrainy – dyrektor Katedry Finansów Winnickiego Handlowo-Eko-

onomicznego Instytutu Państwowego Uniwersytetu w Kijowie prof. dr hab. O. O. Prutska;

- Marketing jak priorytet rozwoju przedsiębiorczości w warunkach globalizacji ekonomiki – dyrektor Katedry Winnickiego Handlowo-Ekonomicznego Instytutu Państwowego Uniwersytetu prof. dr L. O. Czarna.

Interesujące były referaty uczestników konferencji z Polski: Uniwersytetu Łódzkiego oraz Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach. Warto je w tym miejscu krótko omówić.

Prof. dr hab. Krzysztof Szpakowski z Uniwersytetu Łódzkiego na początku swojego wystąpienia zaprezentował hipotezę, która zakłada, że procesy aktywności społeczno-politycznej społeczeństwa na Ukrainie są naturalną kontynuacją transformacji zaistniałej w Europie Centralnej od początku lat dziewięćdziesiątych XX w. Sytuacja polityczna i zrównoważona polityka zagraniczna władz Ukrainy dały rezultat w postaci tworzenia prawa i instytucjonalnych ram pozwalających na związki bilateralne. Profesor przedstawił krótką historię współpracy i prawdopodobne perspektywy dla bliskiej przyszłości. Wysunął kilka pytań dotyczących stosunków bilateralnych Unii z Ukrainą, sposobu postrzegania Ukrainy w procesie transformacji w aspekcie kosztów i korzyści. Stwierdził, że odpowiedź na nie jest skomplikowana, ponieważ zależy od opinii politycznej i regionu pochodzenia. Z powodu znaczenia wspomnianych opinii i ich wpływu na wewnętrzną i zagraniczną politykę Ukrainy powinny one stać się tematem badań w najbliższej przyszłości.

Na zakończenie stwierdził, że Ukraina ma swój czas na scenie europejskiej i nie powinna tego zmarnować. W przyszłym roku powinna ustanowić nowy rodzaj stosunków, które ją przybliżą do struktur europejskich na każdym poziomie, a nie tylko dyplomatycznych deklaracji.

Dr Andrzej Pawlik, prezentując swój referat na temat „Wykorzystania funduszy Unii Europejskiej dla społeczno-ekonomicznego rozwoju województwa świętokrzyskiego”, podkreślił znaczenie wspierania zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz wewnętrznej spójności ekonomicznej i społecznej wszystkich obszarów w Unii Europejskiej. Harmonijny i zrównoważony rozwój gospodarczy wszystkich obszarów UE będzie możliwy po uwzględnieniu spójności, która w Unii Europejskiej rozumiana jest w trzech ujęciach: ekonomicznym, społecznym i przestrzennym. Powyższe dziedziny oceniane są najczęściej na podstawie Produktu Krajowego Brutto na jednego mieszkańca, stopy bezrobocia i dobrej dostępności do wszystkich miast i regionów UE. Podkreślił, że z perspektywy czasu wyraźnie widać, że rozszerzenie UE o 12 państw jeszcze bardziej podniosło znaczenie wspólnotowej polityki spójności. Państwa członkowskie, w tym Polska, rozwijają się szybciej, efektywniej przewyżniają bariery oddzielające je od bardziej rozwiniętej „piętnastki”. Od efektywnej polityki spójności w dużym stopniu zależy proces dalszego włączania się społeczeństw wspólnoty, w tym Ukrainy, w struktury euroatlantyckie. W dalszej

części wystąpienia dr A. Pawlik zwrócił uwagę uczestników konferencji na coraz bardziej efektywne zwiększanie realnej wartości środków finansowych przeznaczonych w UE na rozwiązywanie różnorodnych działań i przedsięwzięć z zakresu polityki spójności. Łączna wartość środków finansowych zaangażowana w realizację Narodowej Strategii Spójności w Polsce w latach 2007–2013 wyniesie 85,6 mld euro. Ponad 59,5 mln euro będzie pochodziło z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE. Powyższe środki finansowe skierowane zostaną na realizację celów, wynikających z wyzwań Strategii Lizbońskiej, wytycznych wspólnoty, a także wniosków wynikających z analizy słabych i mocnych stron polskiej gospodarki: utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego, wzrostu zatrudnienia, podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw, modernizacji infrastruktury technicznej, wzrostu konkurencyjności regionów i przeciwdziałania ich marginalizacji, a także rozwoju obszarów wiejskich.

Dr Andrzej Felisek przedstawił referat pt. „Polityka socjalna w Polsce a Karta Praw Podstawowych UE”. Podkreślił, że polityka socjalna państwa jest dziedziną teorii i praktyki, która ma coraz większe znaczenie w procesach integracyjnych, jakie zachodzą na obszarze całej Unii Europejskiej. Zwrócił uwagę na pozytywne znaczenie wymiany doświadczeń z obszaru praktyki działania podmiotów Unii Europejskiej, państw członkowskich, samorządów i organizacji pozarządowych w kontekście akcesji Ukrainy do euroatlantyckich struktur. Wiedza wynikająca z doświadczeń „starej piętnastki” i „nowej dwunastki” niezbędna jest do odpowiedniego kształtowania własnych rozwiązań socjalnych Ukrainy w warunkach kandydowania do europejskiej wspólnoty. Autor wyraził pogląd, że kandydowanie Ukrainy do UE, wiąże się zapewne, tak jak to było w Polsce, ze zbiorowymi i indywidualnymi nadziejami na lepsze jutro. Przeważająca część tych życzeń miała i ma charakter socjalny, ponieważ odnosi się do problemów, których nie udało się jeszcze w zadowalającym stopniu rozwiązać. Należą do nich kwestie i wartości zawarte w 54 artykułach, do których zalicza się: swobodę poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania, zatrudnienia i sprawiedliwego wynagrodzenia za pracę, poprawę warunków życia i pracy, ochronę socjalną, swobodę zrzeszania się i negocjowania, kształcenia zawodowego, równego traktowania kobiet i mężczyzn, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, ochrony dzieci i młodzieży, ludzi starych i niepełnosprawnych.

Referat nawiązał do Karty Praw Podstawowych UE, która była proklamowana na szczycie Rady Europejskiej w Nicei 7 grudnia 2000 r. w formie deklaracji politycznej, zawierającej najważniejsze prawa i swobody obywatelskie oraz prawa ekonomiczne i socjalne Unii. Nie została włączona do traktatu nicejskiego, ponieważ niektóre kraje Unii (Dania, Wielka Brytania) były przeciwne ponadnarodowej konstytucji. Wyraził przekonanie, że Karta zostanie włączona do traktatu konstytucyjnego Unii Europejskiej, przez co uzyskałaby moc wiążącą dla wszystkich organów wspólnotowych, państw członkowskich oraz jednostek. Zaznaczył, że mimo usilnych starań, obserwuje się rażące różnice socjalne za-

równy między obywatelami polskimi jak i obywatelami poszczególnych krajów członkowskich UE. O pełnej integracji socjalnej będziemy mogli mówić wówczas, gdy państwa członkowskie osiągną porównywalny poziom standardów np. w zakresie ochrony pracy, zdrowia, zabezpieczenia społecznego, najbardziej dotkliwych problemów społecznych. Oznacza to dla polityki socjalnej państwa urzeczywistnienie podstawowych wartości socjalnych zawartych w Karcie, jak: godność osoby ludzkiej, wolność, równość szans, solidarność, sprawiedliwość i pomocniczość stanowiących standardy działania UE.

Wszystkie referaty wygłoszone na konferencji zostały opublikowane w książce pod redakcją naukową prof. dr. hab. W. T. Susidenko i akceptacją Rady Naukowej Handlowo-Ekonomicznego Instytutu w Winnicy „Євроатлантична інтеграція України: можливості та перспективи”. Збірник статей Міжнародної науково-практичної конференції. Вінниця. 2008.

Po zakończeniu prezentacji referatów na sesji plenarnej wszyscy uczestnicy oraz zaproszeni goście i studenci kontynuowali obrady w sześciu sekcjach.

Andrzej Felisek
Kielce